

Stoelendans

Update maart 2023

VERSIE VLUCHTELINGEN

De stoelendans maakt deel uit van het Franstalig educatief pakket « À la rencontre de l'autre » van het overheidsprogramma Annoncer la Couleur¹. De versie die je in deze fiche vindt, is een verkorte en aangepaste versie. De fiche werd het laatst geüpdatet in maart 2023, gebaseerd op cijfermateriaal dat de situatie van eind 2021 weergeeft.

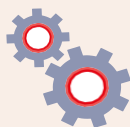
DOELSTELLING

- Begrijpen dat de rijkdom in de wereld ongelijk verdeeld is en zich een voorstelling kunnen maken van hoe deze ongelijkheid eruit ziet.
- Begrijpen dat de meeste mensen op de vlucht binnen hun eigen land/regio blijven en de redenen hierachter begrijpen.
- Zich kunnen voorstellen hoe de verdeling van mensen op de vlucht er wereldwijd uitziet.

DOELPUBLIEK

2de en 3de graad secundair onderwijs

METHODIEK

Met dit spel verdelen de leerlingen hun stoelen, die elk een deel van de mondiale rijkdom voorstellen, over de verschillende regio's. Vervolgens verdelen ze zichzelf over de verschillende regio's. De groep leerlingen vertegenwoordigt het totale aantal van mensen op de vlucht. Op die manier komen ze erachter dat het niet meteen de rijkste regio's zijn die de meeste mensen op de vlucht opvangen.

DUUR

40 à 50 minuten, inclusief nabespreking

MATERIAAL

- Een ruim lokaal
- Evenveel stoelen als deelnemers
- De fiches van de regio's (aparte bijlage) afgedrukt op A3 formaat, deze worden op de muur geplakt

VOORBEREIDING

De leerkracht hangt **verspreid over het lokaal zes fiches** op die elk een regio van de wereld vertegenwoordigen. Elke fiche bevat een kaart waarop de landen van die regio gemarkeerd zijn. De regio's werden bepaald op basis van hun economische, geografische en politieke situatie. In enkele minuten tijd wordt het klaslokaal de wereld.

TIP: Voor de aanvang van het spel is het aangewezen om alle regio's nog eens samen te overlopen en meer uitleg te geven waar nodig.

¹ https://www.annoncerlacouleur.be/ressource_pedagogique/la-rencontre-de-lautre-0

² Op basis van het - op het moment van de update - laatst beschikbare rapport van de UNHCR: [Global Trends 2021](#).

1. DEEL 1

De leerkracht legt uit dat het totale aantal stoelen waarop de leerlingen zitten de volledige **rijkdom in de wereld** vertegenwoordigt (ongeveer 93 691 miljard dollar waarbij 1 dollar 0,95 eurocent is).

TIP: Leg duidelijk uit over welk type rijkdom het precies gaat:

- Het gaat over rijkdom gemeten in **bruto binnenlands product (BBP)**. Het BBP is de totale geldwaarde van alle in een land geproduceerde finale goederen en diensten gedurende een bepaalde periode (meestal een jaar).
- Het gaat **niet** over natuurlijke grondstoffen die nog niet ontgonnen zijn. Bvb: Een diamant die zich nog in de grond bevindt, wordt hier niet in meegeteld. Een diamant die ontgonnen werd, op een juweel werd gezet en vervolgens is verkocht, wel. Hetzelfde geldt voor onontgonnen rijkdommen zoals petroleum, mineralen...

De leerlingen **verdelen** vervolgens **de rijkdom (de stoelen)** over de zes regio's. De leerkracht stelt enkele vragen: "Welke regio's zijn volgens jullie het rijkst?" "Welke zijn het minst rijk?"

Wanneer de leerlingen klaar zijn met het verdelen van de stoelen vraagt de leerkracht of iedereen akkoord gaat. Uiteindelijk leest de leerkracht de werkelijke verdeling voor (aan te passen in functie van het aantal deelnemers). De leerlingen verplaatsen de stoelen zodat alles juist staat.

TABEL 1 – Verdeling van de mondiale rijkdom in 2021 (*Databank Wereldbank, geraadpleegd 12/2022*)

Aantal stoelen	Sub-Sahara Afrika	Latijns-Amerika	Noord-Amerika en de Caraïben	Azië en de Stille Oceaan	Europa + Turkije, Rusland	Midden-Oosten en Noord-Afrika	1 stoel vertegenwoordigt: (in miljard \$)
11	0	1	3	4	3	0	8 517
12	0	1	3	5	3	0	7 808
13	0	1	4	5	3	0	7 207
14	0	1	4	5	4	0	6 692
15	0	1	4	6	4	0	6 246
16	0	1	4	6	4	1	5 856
17	0	1	5	6	4	1	5 511
18	0	1	5	7	5	0	5 205
19	0	1	5	7	5	1	4 931
20	0	1	6	7	5	1	4 685
21	0	1	6	8	5	1	4 461
22	0	1	6	8	6	1	4 259
23	1	1	6	8	6	1	4 074
24	1	1	6	9	6	1	3 904
25	0	1	7	9	7	1	3 748
26	0	1	7	10	7	1	3 604
27	1	1	7	10	7	1	3 470
28	1	1	8	10	7	1	3 346
29	0	1	8	11	8	1	3 231
30	1	1	8	11	8	1	3 123
31	1	2	8	11	8	1	3 022
32	1	2	8	12	8	1	2 928
33	1	1	9	12	9	1	2 839
34	1	2	9	12	9	1	2 756
35	1	2	9	13	9	1	2 677
36	1	2	10	13	9	1	2 603
37	1	2	10	13	10	1	2 532
38	1	2	10	14	10	1	2 466
39	1	2	11	14	10	1	2 402
40	1	2	11	15	10	1	2 342

Mondiale rijkdom (BBP uitgedrukt in miljard \$) in 2021

2. DEEL 2

De leerkracht poneert de stelling “**We kunnen toch niet alle miserie van de wereld opvangen**”. Wat betekent dit? Hebben de leerlingen deze stelling ooit al gehoord? In welke context?

De leerkracht vertelt dat er eind 2021 89,3 miljoen mensen wereldwijd op de vlucht zijn.³ Dit is meer dan de totale bevolking van een land als Duitsland. Een getal dat elk jaar verder stijgt.

In dit spel hebben we het over “mensen op de vlucht” (*forcibly displaced people*), een bredere groep dan enkel “erkende vluchtelingen”. We baseren ons op cijfers van de UN Refugee Agency (UNHCR).³ Het gaat hier over verschillende categorieën, voornamelijk:

- **Verzoekers om internationale bescherming** (voorheen asielzoekers): personen die een verzoek om internationale bescherming deden buiten hun eigen land en waar nog geen beslissing tot erkenning of weigering rond werd genomen.
- **Erkende vluchtelingen**: Personen die een internationale bescherming hebben gekregen (voorheen asiel). Dit gebeurt wanneer iemand een gegronde vrees heeft voor vervolging vanwege diens etniciteit, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging en geen bescherming in eigen land kan oproepen.
- **Intern ontheemden**: Personen die hun thuis hebben moeten ontvluchten omwille van bijvoorbeeld een gewapend conflict, een algemene situatie van geweld, mensenrechtenschendingen, natuur- of andere rampen, maar die hiervoor geen grens hebben overgestoken.
- **Palestijnse vluchtelingen onder mandaat van de UNRWA**

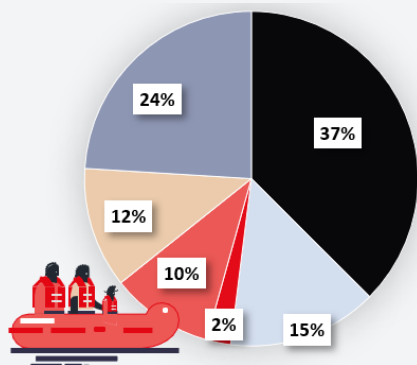
De leerkracht legt aan de leerlingen uit dat zij nu zelf alle mensen voorstellen die wereldwijd op de vlucht zijn en vraagt hen zich te verspreiden over de regio's op de manier waarop zij denken dat mensen op de vlucht wereldwijd verdeeld zijn. **Het gaat hier dus over waar mensen op de vlucht zich nu bevinden, niet waar ze vandaan komen.** Naar welke landen en werelddelen vluchten mensen vooral? De mensen op de vlucht (de leerlingen dus) plaatsen zich op de rijkdom in de wereld (dus de stoelen). **Ze mogen de stoelen niet verplaatsen.** Wanneer ze klaar zijn, vraagt de leerkracht aan de leerlingen of ze het eens zijn met de huidige verdeling. De leerkracht geeft vervolgens de juiste verdeling (aan te passen aan het aantal leerlingen) en vraagt afsluitend aan de leerlingen om de verdeling in de klas nog een laatste keer in zich op te nemen alvorens ze gaan zitten voor de debriefing.

³ UNHCR, 2022. [Global Trends Report 2021](#).

TABEL 2 – Verdeling van de mensen op de vlucht wereldwijd, eind 2021 (UNHCR)

Aantal deelnemers	Sub-Sahara Afrika	Latijns-Amerika	Noord-Amerika en de Caraïben	Azië en de Stille Oceaan	Europa + Turkije Rusland	Midden-Oosten en Noord-Afrika	Aantal mensen op de vlucht vertegenwoordigd door 1 speler
11	4	2	0	1	1	3	7 952 700
12	5	2	0	1	1	3	7 289 975
13	5	2	0	1	2	3	6 729 208
14	5	2	0	1	2	4	6 248 550
15	6	2	0	1	2	4	5 831 980
16	6	2	0	2	2	4	5 467 481
17	6	3	0	2	2	4	5 145 865
18	7	3	0	2	2	4	4 859 984
19	7	3	0	2	2	5	4 604 195
20	8	3	0	2	2	5	4 373 985
21	8	3	1	2	2	5	4 165 700
22	8	3	1	2	3	5	3 976 350
23	9	3	1	2	3	5	3 803 465
24	9	3	1	2	3	6	3 644 988
25	9	4	1	2	3	6	3 499 188
26	10	4	1	2	3	6	3 364 604
27	10	4	1	3	3	6	3 239 989
28	10	4	1	3	3	7	3 124 275
29	11	4	1	3	3	7	3 016 541
30	11	4	1	3	4	7	2 915 990
31	12	4	1	3	4	7	2 821 926
32	12	4	1	3	4	8	2 733 741
33	12	5	1	3	4	8	2 650 900
34	13	5	1	3	4	8	2 572 932
35	13	5	1	4	4	8	2 499 420
36	13	5	1	4	4	9	2 429 992
37	14	5	1	4	4	9	2 364 316
38	14	6	1	4	4	9	2 302 097
39	15	6	1	4	4	9	2 243 069
40	15	6	1	4	5	9	2 186 993

Mensen op de vlucht wereldwijd - eind 2021 (UNHCR)

Sub-Sahara-Afrika	: 32 766 046
Latijns-Amerika	: 12 705 181
Noord-Amerika en de Caraïben	: 2 048 880
Azië en de Stille Oceaan	: 8 727 038
Europa (incl. Turkije) en Rusland	: 10 204 485
Midden-Oosten en Noord-Afrika	: 21 018 073

Totaal87 479 703⁴

⁴ Kleine afwijking op het eerder gecommuniceerde totaal aantal mensen op de vlucht (89,3 miljoen). Dit heeft te maken met twee verschillende bronnen waarop UNHCR zich baseert bij het tellen van Internally Displaced People, waarbij er slechts van één bron detailcijfers op regioniveau beschikbaar zijn. Meer info: UNHCR, 2022. [Global Trends Report 2021](#), pg. 4

3. DEBRIEFING

De leerkracht vraagt opnieuw aan de leerlingen wat ze denken over de stelling “We kunnen toch niet alle miserie van de wereld opvangen”. Doen we dit momenteel? Of bijna? Of zijn het eerder andere landen die deze rol opnemen? Welke? Waarom? De leerlingen gaan terug in een cirkel zitten voor de debriefing.

WAAR BEVINDEN ZICH DE MEESTE MENSEN OP DE VLUCHT?

De meerderheid (ongeveer 60%) vlucht naar andere regio's binnen het eigen land: naar veiligere delen of regio's waar familieleden zich bevinden. Van de mensen die wél de landgrenzen oversteken, trekt ongeveer 3 op 4 (72%) naar buurlanden.⁴ Vaak komen zij terecht in grote vluchtelingenkampen op de grens.

Uiteindelijk vlucht slechts een klein percentage naar hoge inkomenslanden. In de top 10 van landen die de meeste vluchtelingen opvangen in 2021, vinden we slechts één hoge inkomensland terug, namelijk Duitsland (op plaats 5).⁴ 83% van alle vluchtelingen werd opgevangen in lage- en middeninkomenslanden. Turkije ving het grootste aantal vluchtelingen op: het land alleen ving meer vluchtelingen en verzoekers om internationale bescherming op dan alle 27 EU-landen samen!⁶

Laten we eens het voorbeeld van Syrië bekijken. Syrië telde 22,5 miljoen inwoners op het moment dat de oorlog uitbrak in 2011. Volgens de [UNHCR](#)⁵ sloegen door dit conflict 12 miljoen mensen op de vlucht. 6,9 miljoen mensen vluchtten binnen eigen land (intern ontheemden) en 6,8 miljoen vluchtten naar het buitenland, hoofdzakelijk naar buurlanden zoals Libanon, Jordanië en Turkije.

WAAROM BLIJVEN MENSEN OP DE VLUCHT DOORGAANS ZO DICHT BIJ HUN EIGEN REGIO?

Veel vluchtelingen hebben slechts één idee in het achterhoofd: zo snel mogelijk terugkeren naar hun thuis wanneer het conflict of probleem is opgelost. Een andere reden is de kostprijs van de tocht. Het gebrek aan veilige en legale toegangswegen leidt er toe dat vluchtelingen vaak beroep moeten doen op mensensmokkelaars (die betaald worden om iemand op irreguliere wijze over de grens te brengen). Dit kost tot 10 000 euro per persoon (of zelfs meer). Wanneer het over een familie van 4 personen gaat bijvoorbeeld, wordt dit al gauw een enorme som geld. Zelfs na de verkoop van hun huis, spullen, auto's, etc., blijft dit voor de meesten gewoon onbetaalbaar.

Ten derde is de tocht naar verdere landen vaak heel gevaarlijk, omdat men in kritieke omstandigheden de zee moet oversteken en/of de woestijn moet doorkruisen. Vaak worden mensen op de vlucht onderweg slachtoffer van afpersing geweld, misbruik of oplichting. Een laatste belangrijke reden is dat mensen doorgaans liever naar een regio trekken waarmee ze taal, religie en cultuur delen. **Waar zouden jullie naartoe gaan mocht in België een oorlog uitbreken?**

HOEVEEL VLUCHTELINGEN EN ASIELZOEKERS ZIJN ER IN BELGIË?

In 2021 waren er op een totaal van 11.521.238 inwoners in België, 103 018 personen die een internationale bescherming genoten of verzochten om internationale bescherming (voorheen: asielzoekers)⁶. Dat komt overeen met 0,89% van de totale bevolking.

HEBLEN WE DAN NIET DE MIDDELEN OM MEER MENSEN OP TE VANGEN?

In 2021 beschikten Europa en Noord-Amerika over 53,2 % van de totale rijkdom ter wereld, terwijl dit voor Afrika slechts 2,0 % was en voor Latijns-Amerika 5,1%. Volgens de vluchtelingenorganisatie [Ciré](#)⁷ kunnen we dus vaststellen dat onze landen de middelen hebben om meer mensen op de vlucht op te vangen en daardoor ook de verantwoordelijkheid dragen om meer te doen. We vangen momenteel zeker niet “alle miserie van de wereld” op.

⁴ UNHCR, 2022. [Global Trends Report 2021](#)

⁵ <https://www.unrefugees.org/news/syria-refugee-crisis-explained/>

⁶ UNHCR, 2022. [Global Trends Report 2021](#) (cijfermateriaal uit “Global Trends Annexes”)

⁷ <https://www.cire.be/prejuge-2-on-ne-peut-pas-accueillir-toute-la-misere-du-monde/>